

Gofynion Gwasanaeth Rhyddhau o Ysbyty COVID-19 (Cymru)

**Diweddariad i'r Canllaw mewn perthynas â
Threfniadau Gofal Mwy a Llai Dwys
yn ystod y cyfnod COVID-19.**

Cyhoeddwyd 29 Ebrill 2020

Mae'r Model Rhyddhau i Adfer ac Asesu (D2RA) yn ffurfio sail Gofynion Gwasanaeth Rhyddhau o Ysbyty COVID-19 a gyhoeddwyd gan Lywodraeth Cymru ar 7 Ebrill 2020 <https://llyw.cymru/gofynion-gwasanaeth-rhyddhau-or-ysbyty-covid-19>.

Y Model D2RA a'r ethos 'Cartref yn Gyntaf' yw'r ateb diodyn i gymaint o bobl ag sy'n bosibl yn ystod y pandemig COVID-19.

Mae'r diweddariad hwn yn cysoni Canllaw Rhyddhau COVID-19 gyda'r dull gweithredu newydd ar gyfer profi pobl sydd fel arfer yn preswyllo mewn cartref gofal neu sydd o bosibl yn cael eu rhyddhau i gartref gofal ar Lwybr Rhyddhau i Adfer ac Asesu 3 neu 4.

Bydd yr un egwyddorion yn berthnasol i bobl mewn tai Gofal Ychwanegol neu dai â chymorth, lleoliadau oedolion (Rhannu Bywydau) a'r rhai hynny sydd angen gofal ail-alluogi/gofal cartref (naill ai'n dychwelyd i'w pecyn gofal cyfredol neu'n cael eu rhyddhau i'w cartrefi eu hunain ar Lwybr Rhyddhau i Adfer ac Asesu 2).

Mae'r diweddariad hwn i'r canllaw yn nodi'n fanwl y ddau brif opsiwn sydd angen eu hystyried, ac mae hefyd yn disgrifio'r amrywiaeth o senarios ble y gellid defnyddio'r egwyddorion.

Y ddau brif opsiwn yw:

1. Rhyddhau yn ôl i becyn lleoliad/gofal cyfredol, pan fydd unigolyn wedi cael prawf negyddol am COVID-19 cyn ei ryddhau; a
2. Gofal llai dwys (neu fwy dwys) o fewn cyfleuster GIG penodedig, pan fydd unigolyn wedi cael prawf positif am COVID-19 cyn ei ryddhau, a'i fod yn parhau i arddangos symptomau neu o fewn y cyfnod ynysu 14 diwrnod cychwynnol.

1. Rhyddhau yn ôl i becyn lleoliad/gofal cyfredol, pan fydd unigolyn wedi cael prawf negyddol am COVID-19 cyn ei ryddhau

Pan fydd unigolyn wedi'i dderbyn i'r ysbyty ac wedi profi'n negyddol am COVID-19, gellir ei ryddhau yn ôl i'w leoliad neu becyn gofal, os yw'r darparwr yn cytuno bod y trefniadau ynysu a Chyfarpar Diogelu Personol priodol yn eu lle, a'u bod yn gallu cefnogi cyfnod o 14 diwrnod o hunanynysu.

Bydd ffactorau i'w hystyried wrth bwysu a mesur yr opsiwn hwn yn cynnwys:

- Y gallu i weithredu rhagofalon ynysu yn ymarferol¹ yn amgylchedd y cartref (lle bynnag y bo hynny) a gyda'r trefniadau staffio sydd ar gael;
- Y risg i breswylwyr/defnyddwyr gwasanaethau eraill, a'r effaith arnynt; ac
- A yw'r cartref gofal sy'n derbyn (neu drefniant tai â chymorth arall) wedi cofnodi achos wedi'i gadarnhau o COVID-19.

Dychwelyd i amgylchedd cyfarwydd yr unigolyn i adfer ymhellach fydd yr opsiwn a ffefrir bob amser, gan mai dyma fydd yn darparu'r canlyniadau gorau ar eu cyfer. Dylid cefnogi darparwyr i weithredu'r opsiwn hwn lle bynnag y bo modd.

2. Gofal llai dwys (neu fwy dwys) o fewn cyfleuster GIG penodedig, pan fydd unigolyn wedi cael prawf positif am COVID-19 cyn ei ryddhau, yn parhau i arddangos symptomau neu o fewn y cyfnod ynysu 14 diwrnod cychwynnol

Pan fydd unigolyn wedi cael ei dderbyn i ysbyty gyda COVID-19, neu wedi ei ddal yn yr ysbyty, ac yn barod i symud o'r ysbyty aciwt i'w gam nesaf o ofal (gweler Atodiad B Gofynion Gwasanaeth Rhyddhau o Ysbyty) ac wedi profi'n positif am COVID-19, bydd cymal '**Gofal llai dwys tra'n profi'n positif am Covid**' yn cael ei ychwanegu i'r llwybr rhyddhau. Mae'r cymal ychwanegu hwn wedi ei anelu'n bennaf at bobl sydd:

- Angen cymorth ar gyfer adferiad ac asesiad pellach ar gyfer gofal parhaus trwy un o Lwybrau D2RA; neu
- Yn dychwelyd i leoliad cyfredol; ac
- Yn parhau i arddangos symptomau neu'n profi'n positif am COVID-19 ar ôl cyfnod yn yr ysbyty neu eu bod yn dal i fod o fewn y cyfnod ynysu 14 diwrnod cychwynnol.

Mae'r Siart Llif Rhyddhau o Ysbyty COVID wedi'i gynnwys yn **Atodiad A**.

Mewn cartref gofal, mae rhagofalon ynysu yn golygu y dylai'r preswilydd fod mewn ystafell sengl, yn ddelfrydol gyda chyfleusterau en-suite neu doiled dynodedig ac nad yw'n gadael yr ystafell (gan gynnwys ar gyfer prydau bwyd). Byddai disgwyl i staff wisgo Cyfarpar Diogelu Personol yn unol â gofynion y ddogfen ganllaw y mae dolen iddi isod:

<https://www.gov.uk/government/publications/covid-19-how-to-work-safely-in-care-homes>

Er y dylid osgoi symudiadau niferus ar y cyfan, o dan amgylchiadau eithriadol, bydd y llwybr diwygiedig yn:

- ✓ Lliniaru'r risgiau o groes-heintio i bobl sy'n agored i niwed;
- ✓ Amddiffyn adnodd prin staff gofal cymdeithasol; a
- ✓ Gwneud y gorau o'r cyfle i gael mewnbwn therapiwtig gweithredol yn ystod y cyfnod adferiad cynnar, efallai gan liniaru'r gostyngiad mewn ail-alluogi pan fydd timau cymunedol wedi eu hadleoli i wasanaethau eraill.

Dylid darparu'r un gwasanaeth ar gyfer **'gofal mwy dwys'** o leoliad neu gartref unigolyn lle bo hynny'n briodol. Er enghraifft, lle mae achos o COVID wedi'i gadarnhau mewn cartref gofal, gall fod achos dros drosglwyddo preswylwyr sy'n profi'n bositif am COVID-19 neu sy'n dal i arddangos symptomau, i gyfleuster gofal mwy dwys i liniaru'r risg o groes-heintio pellach a darparu unrhyw fewnbwn therapiwtig sydd ei angen.

Adolygir y canllaw hwn yn rheolaidd.

Y CAMAU GWEITHREDU GOFYNNOL

Bydd angen i Fyrddau Iechyd, Awdurdodau Lleol a'u partneriaid nodi cyfleusterau addas yn eu hardal ar gyfer y cam 'gofal mwy dwys/llai dwys wrth brofi'n bositif am Covid' ar y Llwybr Rhyddhau COVID-19.

Dylent hefyd ystyried sut y gall y ddarpariaeth hon ddarparu ar gyfer pobl sydd â nam gwybyddol/deliriwm/anabledd dysgu/anghenion iechyd meddwl eraill a sicrhau bod y cymysgedd sgiliau cywir, gan gynnwys cyngor a chefnogaeth iechyd meddwl, ar gael.

Rhaid i'r holl gleifion sy'n gadael y cam 'gofal mwy dwys/llai dwys wrth brofi'n bositif am Covid' (yn cynnwys trosglwyddo i un o'r prif lwybrau D2RA) gael eu profi a chadarnhau eu statws COVID-19 negyddol gyda'r darparwr gwasanaeth sy'n eu derbyn, a hynny cyn i'r trosglwyddo ddigwydd.

Gan nad yw profion yn darparu canlyniad pendant o ran a yw rhywun yn heintus i eraill, ac nad yw ond yn wir ar gyfer yr adeg y cymerwyd y prawf, bydd y polisi cenedlaethol o hunanynysu am 14 diwrnod yn dal yn angenrheidiol ar gyfer cleifion a dderbynnir i ysbyty am resymau nad ydynt yn ymwneud â COVID (rhag ofn eu bod wedi dal yr haint yn yr ysbyty ond nad ydynt yn arddangos symptomau wrth gael eu rhyddhau).

CRYNODEB O SENARIOS RHYDDHAU

Statws Covid-19 Claf	Dull gweithredu / senario rhyddhau	Canlyniad a ddymunir
Derbyn i'r ysbyty am resymau heb fod yn ymwneud â COVID-19.	Darparwr yn cytuno ei bod yn briodol trosglwyddo yn ôl i becyn lleoliad/gofal a'u bod yn gallu cydymffurfio â'r gofynion ar gyfer ynysu am 14 diwrnod.	Unigolyn yn gwella yn yr amgylchedd gorau posibl, gan liniaru unrhyw risgiau iddynt hwy ac i eraill.
Prawf COVID-19 Negyddol.	Darparwr yn anghytuno ei bod yn briodol trosglwyddo. Trosglwyddo unigolyn i gyfleuster gofal llai dwys nes bod y cyfnod hunanynysu 14 diwrnod wedi'i gwblhau. Angen prawf negyddol pellach cyn trosglwyddo ar ddiwedd y cyfnod o 14 diwrnod.	Cefnogir yr unigolyn hyd nes y bydd amser trosglwyddo diogel yn cael ei drefnu.
Derbyn i'r ysbyty gyda COVID-19 a phrawf COVID negyddol wrth gael ei ryddhau.	Trosglwyddo yn ôl i leoliad/cartref y claf ar Lwybr Rhyddhau i Adfer ac Asesu os oes angen. Dim gofyniad i ynysu; gellir darparu gofal fel arfer.	Unigolyn yn gwella yn yr amgylchedd gorau posibl. Lliniaru risgiau i unrhyw ddefnyddwyr gwasanaethau eraill.
Derbyn i'r ysbyty gyda COVID-19, neu wedi'i ddal yn yr ysbyty. Yn barod i symud ymlaen o gyfnod aciwt y driniaeth. Prawf COVID positif.	Trosglwyddo/aros mewn cyfleuster gofal llai dwys/mwy dwys tra bod y claf yn cael prawf COVID positif. Trosglwyddo yn ôl i'r pecyn lleoliad/gofal neu i gyfleuster gofal llai dwys rhydd o COVID, unwaith y bydd prawf COVID yn negyddol a'r symptomau wedi gwella. Gall rhai cleifion barhau i brofi'n bositif am beth amser ar ôl i symptomau ddiflannu. Lle mae profion positif yn parhau am gyfnod hir e.e. yn ystod 'diosg feirws', dylid holi cyngor Iechyd Cyhoeddus Cymru a thrafod yr achos gyda'r darparwr i ddarganfod a yw trosglwyddo i'r cartref gofal yn ddiogel ac yn briodol.	Unigolyn yn derbyn cefnogaeth briodol ar gyfer adferiad ac adsefydlu. Lliniaru risgiau i unrhyw breswylwyr/defnyddwyr gwasanaethau eraill. Cefnogi unigolyn i ddychwelyd i'w amgylchedd cyfarwydd cyn gynted ag y bydd hynny'n ddiogel ac yn briodol.

COVID-19 DISCHARGE FLOW CHART

